

Andrej Ivanuša
UVIDENI SVET

**Kar vidiš - to je.
Kar je - spoznaš.
Kar spoznaš - daš temu ime.
Kar ima ime, je uvidel prvi,
ki je vekomaj bil.
To bil je Svet-o-vid.**

Pomislila je:

–Ta realnost mi ni všeč!–

–Briši, briši, briši!– je kričala v svoji glavi. Naredilo je »ffftt« in gozd je izginil. Še en »ffftt« in ni bilo več poti. Nad glavo se ji je pel bleščeči, mlečni svod, pod nogami ji je zelenela trava. Travnne bilke so ji segale čez kolena. Bile so tako visoke, da jih je mogla doseči s konicami dolgih, ozkih prstov.

Uvidela, boginja in vnukinja Svet-o-vida je razmišljala še, da utrne veter. A si je premislila. Bilo ji je všeč, da ji nežno češe dolge, črne lase. Stresla je z glavo, da so se njeni bleščeči kodri raztresli raz rame in svobodno zaplapolali v vetru. Nastavljala mu je lice in uživala v njegovem božanju.

Potem je uvidela oblake, modro nebo, ptice na njem in sokola visoko zgoraj. Krožil je počasi in iskal plen.

–Kakor jaz, kakor jaz!– se je razveselila. Zapirala je veke, v mislih naredila podobo in potem veke spet odpirala. Uvidela je nove in nove stvari. Naredila je mogočen hrast sredi polja. Počasi je stopila do njega. Z bosimi nogami je čutila vsako travno bilko posebej. Božale so njene noge, kar ji je povzročalo neznansko ugodje.

Ko je stopila v hrastovo senco, je spoznala, da jo je staro, dobro Sonce ugrelo. Znoj se ji je nabral na plečih in zato jo je malo zmrazilo. A ni kaj dosti marila za to. Bolj jo je pritegnilo ptičje petje v hrastovi krošnji. Znova in znova je bila presenečena, kaj vse je zmogla uvideti, ne da bi se tega sploh zavedala. Mislila je na stari hrast in ga je uvidela. A na hrastu so gnezdele ptice, drobne mravlje so tekale po lubju, zajedalci pa pod njem. Objela je drevo in postala eno z njim. Čutila je njegove sokove, ki so tekli navzgor po njegovih žilah. Čvrsto je stalo, korenine je imelo globoko spodaj in tam je črpalo svojo moč. Čutila je krta, deževnike, ličinke različnih hroščev in še mnogo drugih živali. Slutila je, da ga bodo sčasoma naselili leši, dobri duhovini, ki prinašajo zdravje, srečo in veselje. V tistem trenutku je bila ponosna nase. Bila je tako zadovoljna in skoraj srečna, notranje mirna. Uvidela je lepe stvari.

–Skoraj kakor Svet-o-vid,– je zadovoljno pomislila. A v naslednjem trenutku ji je naslednja misel razžalostila srce.

–Skoraj, a nikoli tako kot on!– je otožno pomislila.

Zaprta je oči in si v mislih predstavljala oblak. Spet je odprla oči in iz njih je švignil temen oblak na nebo. Uvideni oblak je zaklonil Sonce. Padati je začel droben dež. Najprej je sipal nekako obotavljajoče. Potem je zagrmelo in usula se je pomladna nevihta z velikimi in težkimi dežnimi kapljami.

–Uvidim lahko karkoli, a vse kar je, je že uvidel Svet«o«vid. Lahko uvidim bolj zelen in bolj mogočen hrast. Moj sokol je lahko pisan ali siv, a sokola je prvi uvidel Svet«o«vid,– je grenko pomislila.

–Ničesar novega ni pod Soncem, kar bi ne uvidel moj ded!– je jezno zaklicala.

–Briši, briši, briši!– je spet kričala v svoji glavi. Dež je ponehal, veter je čisto potihnil, »pffft« je izginil hrast s pticami, krtom in deževniki vred. Na koncu je spet ostal mlečno beli, bleščeči nebesni svod. Izza njegove koprene je bilo slutiti le dobro, staro Sonce. Še nekaj je ostalo – visoka, zelena in opojno dišeča trava. Legla je vanjo in zaprla oči. Zaspala je in sanjala.

Dolgo je njen sen trajal in sanjala je številne sanje, dobre in slabe. Sanjala je svoj svet, podoben dedovemu, a spet malo drugačen in samosvoj. Smejala se je v snu in jokala, sovražila in ljubila. Prav na koncu je sanjala mirne sanje.

Nato je odprla oči.

Iz njih so se usule zvezde in poletele visoko pod nebo. Nebesni svod je potemnel in nanj so se prilepile zvezde, ki so se kot slapovi kar naprej sipale iz njenih oči.

Zatrepetala je z vekami. Zasijali sta dve luni, večja in manjša. Nasmehnila se je, saj ji je bila njuna srebrna svetloba zelo všeč. Pihnila ju je navzgor kakor dva milna mehurčka in luni sta se prilepili med zvezde na nočni svod.

Zaprta je veki in znova pomislila, kaj vse je sanjala. Na široko ju je razprla. Iz oči so ji lila drevesa, potoki, reke in morja. Gozdove so naselile živali, vode so bile polne rib, rakov in drugega življa. Iz oblakov je sipal dež in mehko so plesale snežinke. Na nebu so letale ujede, med listjem so se skrivale drobnejše ptice. V grmovju so pričeli mreže presti pajki in loviti mrčes. Rože so zacvetele in vetru prepuščale svoja semena. Drobne meglice so hlapele s pobočij hribov in gora, reke so zavijugale in napolnile kotanje, ki so kot modro-zelena jezera zasijala v pustih planjavi. A nedolgo zatem so rjave planjave pokrile svetlo zelene trave. Nad njimi so letali živo pisani metulji. Zatrepetala je z očesnimi vekami in sredi planjave je stalo njej ljubo drevo. Tokrat ni bil hrast, temveč je postavila lipo, dišečo, mogočno z dvanajstimi vejami. Prav takšno kot tisto s Kristalne gore, kjer se je rodila. Le skorja ni bila bela, temveč rjava. In tudi drevo samo je bilo manj mogočno kot tisto na Kristalni gori, bivališču bogov.

Uvidela je mehko, zeleno, v vetrcu valujočo travo in potko iz belega peska. Potka je vijugala od lipa po planjavi, kjer so se pasle srne in srnjaki, kjer so košute dojile svoje mladičke in ob njih so stali jeleni z mogočnim rogovjem. Potka je tekla ob jezeru, ki je mirno plivkalo pod mogočno skalo. Sredi jezera je uvidela kupolast otoček. V ozadju so se dvigale skalne gore po vrhu pokrite z večnim snegom. Nasmehnila se je, saj je bilo popolno. Vstala je in bosonoga stopila na pot iz belega peska.

Ko se je njena noga dotaknila peščenih zrn, je njeno telo zadrhtelo. Stopila je v svoj uvideni svet in boleče spoznala, da jo ostri pesek bode v podplate. Zdaj, ko je spremenila svojo božjo obliko v človeško, se je zavedla, da vseh sanj ni dosanjala do konca. Razmišljala je, če bi obrusila pesek. A se je domislila sandalov, ki so s trakovi ovili njena meča.

–To je mnogo bolje,– si je rekla in pogumno zakorakala po poti. –Zanimivo! Videti moram, kaj sem ustvarila.–

A naslednji korak ji je zastal, saj je grozen krik šinil med drevesi, ki so tiho šelestela v vetru. Krik je narasel in se dvigal, da so bolela ušesa. Nato je vse potihnilo. Prisluškovala je in na vse strani obračala glavo. S pogledom je hotela prodreti skozi rastje. Spoznala je, da je na svetu, ki ga je ustvarila prav tako omejena kot bitja iz njene domišljije. Uvidela je svet s svojimi zakoni in zdaj se jih je morala držati. Droben nasmeh ji je dvignil koticke ustnic.

–Naj ostane tako! Morda ... Pogledam, kaj sem sanjala!– Pogumno je stopila naprej po poti posuti z belim peskom.